

Kombinatorikus optimalizálás 2025. II. félév

1. gyakorlat. Fleiner Tamás feladatsora alapján összeállította: Héger Tamás (heger@cs.bme.hu)

Tudnivalók **Def.:** A G egyszerű gráf csúcsainak egy jó k -színezésén az $1, 2, \dots, k$ számoknak (= színeknek) a csúcsokhoz való olyan hozzárendelését értjük, melyben szomszédos csúcsok különböző színt kapnak. (Formálisan, egy olyan $c: V(G) \rightarrow \{1, 2, \dots, k\}$ függvény, amire $uv \in E \Rightarrow c(u) \neq c(v)$.) Egy (k) -színezésben az azonos színt kapó csúcsok halmazát *színosztálynak* nevezzük. (Színosztályon belül G -nek nem futhat éle.) A G gráf *kromatikus száma* $\chi(G) = k$, ha G kiszínezhető k színnel, de $(k - 1)$ -gyel nem.

Megfigyelés: Ha G k -színezhető, akkor G -ben nincs hurokél. A párhuzamos élek nem zavarhatnak. Gráfok csúcsainak színezésekor feltehető, hogy a gráf egyszerű.

Def.: A G gráf *klikkje* a G egy teljes részgráfja. A G legnagyobb klikkjének méretét $\omega(G)$ jelöli. (Azaz $\omega(G) = k$, ha G -ben van k csúcs, melyek közt az összes él be van húzva, de $k + 1$ ilyen csúcs már nincs.)

Def.: A G gráf csúcsainak U részhalmaza *független ponthalmaz*, ha U nem feszít élt, azaz U -nak semelyik két csúcsa sem szomszédos egymással. A legnagyobb független ponthalmaz méretét $\alpha(G)$ jelöli.

Mohó színezés: G csúcsait egy rögzített sorrendben kiszínezzük úgy, hogy a soron következő v csúcs az első olyan színt kapja, amely nem fordul elő v már megszínezett szomszédainál.

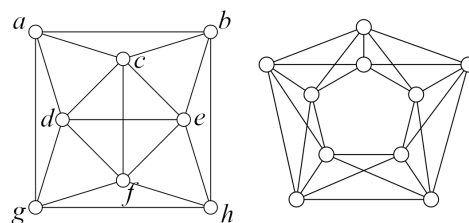
Megfigyelés: Ha v foka $d(v)$, akkor a mohó színezésnél v színe az $\{1, 2, \dots, d(v) + 1\}$ halmazból kerül ki (hiszen v -nél legfeljebb $d(v)$ szín lehet tilos).

Áll.: Ha G véges, egyszerű, akkor $\omega(G) \leq \chi(G) \leq \Delta(G) + 1$ ($\Delta(G)$ jelöli a G -ben előforduló legnagyobb fokszámot).

Gyakorlatok

1. Mennyi az ábrán látható két gráf kromatikus száma?

2. Állapítsuk meg, hány szín kell a bal oldali ábrán látható G gráf a, b, c, d, e, f, g, h sorrendben történő mohó színezéséhez. Milyen színt kap ekkor a h csúcs?

3. **a)** Bizonyítsuk be, hogy tetszőleges G gráf csúcsait alkalmas sorrendben mohón színezve pontosan $\chi(G)$ színt használunk fel. **b)** Mutassunk példát olyan $2n$ csúcsú G gráfra, melyre $\chi(G) = 2$, de a csúcsok peches sorrendje esetén a mohó színezés n színt használ.

4. Bergengóciában néhány rádiócsatorna szeretne frekvenciákat kapni műsorainak sugárzásához. A Bergengóc Kommunikációs Hatóság (BKH) felügyeli a frekvenciák kiosztását. Hogy ne zavarják egymást, két műsorszóró állomás csak akkor használhatja ugyanazon frekvenciát, ha legalább 200 km-re vannak egymástól. A BKH szeretné a lehető legkevesebb frekvenciát használni. Adjunk gráfelméleti modellt a minimálisan szükséges frekvenciák számának meghatározásához.

5. A G gráf csúcsait a sakktábla mezői, éleit pedig a huszár (bástya, futó, király) lehetséges lépései alkotják. Mennyi a G gráf $\chi(G)$ kromatikus száma?

6. Van-e olyan gráf, amiben nincs K_3 klikk, de G nem színezhető ki 2 színnel? Hát olyan, melyben nincs K_4 klikk, de mégsem színezhető ki 3 színnel?

7. Legyen $V(G) = \{1, 2, 3, \dots, 100\}$, és legyen $ij \in E(G)$, ha $|i - j| \leq 7$. Mennyi az így meghatározott G gráf $\chi(G)$ kromatikus száma?

8. A G gráf két komponensből áll, ezek K és H . Legyen G' az a gráf, amit G -ből úgy kapunk, hogy K minden pontját összekötjük H minden pontjával. Bizonyítsuk be, hogy **a)** $\chi(G) = \max\{\chi(K), \chi(H)\}$; **b)** $\chi(G') = \chi(H) + \chi(K)$.

9. Igazoljuk, hogy ha G egyszerű gráf, akkor $|E(G)| \geq \binom{\chi(G)}{2}$.

10. Maximum mennyi lehet egy legfeljebb 100-élű egyszerű gráf kromatikus száma?

11. Legfeljebb hány éle lehet annak az n csúcsú G gráfnak, amire $\chi(G) \leq 2$? És ha $\chi(G) \leq 3$?

12. Tegyük fel, hogy a G egyszerű gráfba bárhogyan is húzunk be egy e élt az egyszerűség megtartásával, $\chi(G) < \chi(G + e)$ teljesül a kapott gráf kromatikus számára. Bizonyítsuk be, hogy a mohó színezés G színezéséhez minden esetben $\chi(G)$ színt használ.

13. Legyen G egy n pontú egyszerű gráf, melynek maximális klikkmérete $\omega(G) = 2$ és kromatikus száma $\chi(G) = k$. Képezzük a G' gráfot úgy, hogy lerajzoljuk a G gráf k diszjunkt példányát, és felvesszünk még n^k további pontot pontot. Minden ilyen pontnak G minden egyes példányából 1 – 1 szomszédja lesz, mégpedig úgy, hogy ne legyen két ilyen pontnak azonos a szomszédja. Mutassuk meg, hogy $\omega(G') = 2$, valamint, hogy $\chi(G') = \chi(G) + 1 = k + 1$ teljesül.

14. Igazoljuk Mycielski tételét, miszerint tetszőleges $k \geq 2$ egészre létezik olyan G_k gráf, melyre $\chi(G_k) = k$ és $\omega(G_k) = 2$.

15*. Bizonyítsuk be, hogy ha G egyértelműen színezhető 3-színnel (azaz G bármely 3-színezéséből bármely másik 3-színezése megkapható a színek cseréjével), akkor $|E(G)| \geq 2|V(G)| - 3$.